

Pārresoru koordinācijas centram
pkc@pkc.mk.gov.lv

Rīgā, 2019. gada 30. janvārī

Iepazīstoties ar "Informatīvo ziņojumu par priekšlikumu par Nacionālā attīstības plāna 2021.–2027.gadam mērķiem, prioritātēm un rīcības virzieniem, kā arī tā turpmāko izstrādes un sabiedriskās apspriešanas procesu" biedrība "Laiks kultūrai", kurā apvienojušies nacionālas nozīmes kultūras institūciju vadītāji, vēlas izteikt savu viedokli.

Vispirms pozitīvi vērtējama Nacionālā attīstības plāna 2021.–2027. gadam (turpmāk – NAP) mērķa izvēle, kas vērsta uz cilvēka dzīves kvalitāti ("stabila izaugsme un dzīves kvalitātes pieaugums ikvienam iedzīvotājam"). Tomēr tekstā cilvēka dzīves kvalitāte tiek traktēta samērā šaurā jēdziena izpratnē. Informatīvajā ziņojumā minēts Oksfordas vārdnīcā definētais dzīves kvalitātes jēdziens "indivīda vai cilvēku kopas veselības, komforta un laimes standarts". Mūsaprāt, cilvēka dzīves kvalitāte jēdziena plašākā izpratnē ir apstākļu kopums, kas pretēji elementārai eksistencei nodrošina indivīda kā cilvēciskas būtnes personības attīstību laikā un telpā, ietverot brīvību, identitāti, kultūru, radošumu, zināšanas, vides ekoloģiskos, funkcionālos un estētiskos aspektus, veselību, drošību, kā arī materiālo labklājību.

Visnegatīvākā ir NAP 4.5.sadaļa – "Kultūra, sports un atpūta". Kultūra galvenokārt tiek atspoguļota kā atpūta un pasākumu apmeklēšana. Šāda pieeja rada satraukumu un bažas par dokumenta izstrādē iesaistīto speciālistu redzējumu un līdz ar to sagaidāmo rezultātu. Pagaidām NAP ilustrē kultūras jēdziena šauru izpratni: "**Kultūra, sports un atpūta** – aktivitāšu kopums, kas vērsts uz cilvēka garīgo un fizisko spēku atjaunošanu, emocionālo labsajūtu un intelektuālā potenciāla atraisīšanu, un kultūras vērtību saglabāšanu un jaunradi." Kultūra mūsdienās arvien vairāk tiek uztverta kā starpdisciplinārs fenomens, viens no galvenajiem cilvēka dzīves kvalitātes veidojošiem faktoriem. Kultūra izceļ izcilākās pagātnes radītās vērtības un dod radošumu jebkurai dzīves sfērai. Uzskatām, ka kultūra plašākā jēdziena izpratnē ir cilvēku un cilvēces visu sasniegumu kopums, forma un veids, kas caurstrāvo jebkuru cilvēcisku darbību un esamību. Tā pastāvīgi attīstās un bez iedzīmtas starpniecības pāriet no paaudzes uz paaudzi. Kultūra ietver sabiedrībā atzītas vērtības, toleranci, indivīdu ārējo un iekšējo orientāciju, radošu garu un intereses. Kultūras saglabāšanas un attīstības pamats ir valoda, folklorā, paražas, rituāli, tradīcijas, zināšanas un izglītības process, daudzveidība, interese par citām kultūrām un pats būtiskākais – laikam atbilstoša radoša darba produkts. Šaurākā nozīmē kultūru ir pierasts izprast kā mākslas, arhitektūras, mūzikas, literatūras, kino un citas radošās izpausmes. Kultūra, īpaši radošums un izglītība ir visu Latvijas nākotnes veiksmju pamatā. Kultūrai, īpaši kultūras mantojumam, NAP nepieciešams plašāks starpdisciplinārs atspoguļojums.

Uzskatām, ka turpmākā NAP izstrādē pievēršama uzmanība arī Latvijā pārspīlētās birokrātijas mazināšanai.

Informatīvā ziņojuma izvērtēšanā piedalījās: E. Ašeradena, J. Dambis, A. Jurkāne, M. Lāce, Z. Liepiņš, R. Meinerte, K. Radziņa, D. Rietuma, O. Rubenis, E. Vērpe, A. Vilks, K. Zariņš.

Biedrības priekšsēdētājs

(paraksts*)

J. Dambis

**dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu*

Kontaktiem:

Kristīne Ābele, tālr.67213113

e-pasts: laikskulturai@gmail.com; kristine.aabele@gmail.com